

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet
Er referens: LI2025/00674

Remissyttrande

Anpassning av svensk rätt till avskogningsförordningen, SOU 2025:17

Trä- och Möbelföretagen (TMF) är bransch- och arbetsgivarorganisationen för hela den träförädlade industrin och möbelindustrin i Sverige. Vi bygger och inreder Sverige. Du möter våra produkter dagligen – från småhus och trappor till designmöbler och badrum. TMF företräder cirka 650 medlemsföretag som sammanlagt sysselsätter cirka 25 000 anställda.

Inledning

Svensk trä- och möbelindustri är känd över hela världen för hög kvalitet, innovativ design och hållbara tillverkningsprocesser. Sveriges framstående position kan förklaras av våra stora skogar och rika skogstillgångar. Tall, gran, björk och andra träslag används ofta i tillverkningen. Dessa träslag är inte bara estetiskt tilltalande utan även slittåliga och hållbara. Det resulterar i högkvalitativa produkter som håller i generation efter generation.

Vår industri utmärker sig i sitt enträgna hållbarhetsarbete och miljöfokus. Företagen i våra branscher arbetar hårt för att maximera sin miljönytta genom att använda sig av förnybara resurser och energieffektiva tillverkningsmetoder. Ökat återvunnet material och minskat avfall minskar utsläppen i värdekedjan. Företagen är en drivande kraft inom forskning, innovation och utveckling av nya hållbara produkter som ersätter fossilbaserade alternativ. Det gör våra medlemsföretag till föregångare inom cirkulär logik och hållbar tillverkning. Företagen i den svenska trä- och möbelindustrin är viktiga arbetsgivare på små orter som bidrar till en levande landsbygd.

TMF befarar att en överimplementering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115, nedan kallad *avskogningsförordningen*, kan innebära mycket allvarliga konsekvenser för den svenska träförädlade industrin och möbelindustrin. Om ett komplext och rättsosäkert regelverk implementeras i Sverige med mer långtgående överimplementering utöver EU:s krav riskerar det att hämma investeringar, minska råvaruförsörjningen och samtidigt äventyra industrins möjlighet att bidra till bioekonomins substitutionseffekt.

Allmänna synpunkter

Trä- och Möbelföretagen, TMF, har tagit del av rubricerad remiss och önskar lämna följande synpunkter på förslagen.

1. TMF ser stora brister i förordningens utformning

TMF understryker att avskogningsförordningens utformning, vilken är grunden för den svenska implementeringen, innebär ett allvarligt hot för svensk industris konkurrenskraft och är ett betydande problem för våra medlemsföretag, och menar därför att en översyn av förordningen måste ske för att förordningen ska kunna efterlevas. TMF och våra medlemsföretag står till fullo bakom avskogningsförordningens syfte att förhindra handel med varor som bidrar till avskogning och skogsförstörelse runt om i världen, men menar dock att förordningens omfattande rapporteringskrav och medföljande administrativa börda riskerar att verka hämmande på den svenska träförädlade industrin och möbelindustrin utan att för den delen lösa problemen med avskogning.

Syftet med förordningen är att begränsa avskogning i regioner där skog verkligen hotas. I Sverige, med en robust skogsvårdslag, en ansvarstagande skogssektor och med träförädlade företag som bedriver sin verksamhet i enlighet med gällande regelverk, förekommer ingen avskogningsproblematik av motsvarande slag. Risken för skogsförstörelse är låg. Trots det kommer förordningen att omfatta uppskattningsvis 60 000 svenska företag i flera branscher, där eventuella överträdelser sannolikt består i mindre misstag eftersom regelefterlevnaden kräver omfattande administration och betydande resurser.

Avskogningsförordningen har i flera år kritiserats från många håll på grund av brister i utformning och gråzoner i den kommande tillämpningen, något som utredningen förtjänstfullt uppmärksammar. Av den anledningen måste den svenska tillämpningen gå varsamt fram med konsekvenser i paritet till detta faktum. Regeringen bör därför undvika att "överimplementera" redan krävande EU-bestämmelser och i stället sträva efter en balanserad nationell tillämpning som tar hänsyn till faktiska förhållanden och värnar både svensk och europeisk konkurrenskraft.

2. TMF anser att anpassningen till svensk rätt innebär en överimplementering av förordningen

Utredningens förslag om brottsstraffningen av artikel 3 (kapitel 8) riskerar att gå längre än förordningen kräver genom att inte göra tydlig skillnad mellan uppsåt, grov oaktsamhet och oavsiktliga misstag. Med tanke på regelverkets komplexitet och svårtolkade bestämmelser är administrativa fel sannolika, och det vore därmed oproportionerligt att bedöma sådana misstag enligt samma måttstock som avsiktlig avskogning. TMF uppmanar lagstiftaren till stor försiktighet avseende straffbestämmelserna då utredningens förslag kommer att omfatta en stor mängd företag och personer, och där många likt TMF:s medlemsföretag är små med begränsade resurser och som tidigare inte har haft förordningens omfattande krav på sig.

3. TMF avstyrker förslaget om förhöjd sanktionsavgift

Utredningens förslag om en förhöjd avgift bygger på att tillämpa två motstående regelverk, avskogningsförordningen och miljöbrottsdirektivet, parallellt, vilket enligt TMF:s mening innebär en överimplementering. Förslaget strider dessutom mot den grundläggande svenska principen att administrativa sanktionsavgifter inte ska vara mer ingripande än motsvarande straffrättsliga påföljder, vilket utredningen själv framhåller. TMF menar att förslaget om förhöjd avgift (sektion 8.11.3) bör gälla endast de allvarligaste överträdelserna.

4. TMF menar att möjligheten till tillfälligt uteslutande från offentlig upphandling kan få allvarliga konsekvenser för svensk träförädlings industri och möbelindustri

Utredningen bedömer (sektion 8.14) att nuvarande svensk rätt redan uppfyller kraven i artikel 25.2d i avskogningsförordningen vad gäller tillfälligt uteslutande från offentlig upphandling och koncessioner. Bland TMF:s medlemsföretag, i synnerhet möbelindustrin, är den offentliga inköparen ofta den största och mest betydelsefulla kunden. TMF menar att förordningen innehåller mycket kraftfulla verktyg för repressalier vid överträdelser och varnar för att ett beslut om tillfällig uteslutning måste föregås av en grundlig utredning som bedömer huruvida leverantören gjort ett allvarligt fel i sin yrkesutövning samt om detta gjorts med uppsåt.

5. TMF avstyrker att kontrollen ska vara avgiftsfinansierad

Enligt TMF:s bedömning kommer implementeringen av avskogningsförordningen att bli mycket kostsam och administrativt betungande för såväl den träförädlings industrin och möbelindustrin som för övriga berörda näringslivet och för Skogsstyrelsen. TMF anser att utredningens argumentation för anslagsfinansiering är goda och att anslagsfinansierad kontroll i större utsträckning skulle minska de administrativa kostnaderna relativt en avgiftsbaserad modell.

6. TMF uppmärksammar brister i konsekvensanalysen

Utredningen uppmärksammar de potentiella konsekvenserna av att finansiera kontrollverksamheten genom avgifter, och för ett rimligt resonemang kring risken för försämrad konkurrenskraft som kan uppstå om svenska företag belastas hårdare än konkurrenter i andra medlemsstater. Samtidigt understryker TMF att utredningen i otillräcklig utsträckning resonerar kring de betydande omställningskostnader som avskogningsförordningen innebär för små och medelstora företag. För att uppfylla de krav på tillbörlig aktsamhet, spårbarhet och informationsinsamling som förordningen ställer, krävs investeringar i nya rutiner, system och kompetenser, vilka utgör en betydande börda för mindre aktörer. Dessa kostnader är inte marginella, utan kan i praktiken avgöra ett företags möjlighet att verka inom vissa produktgrupper eller marknader. Mot denna bakgrund efterlyser TMF en mer heltäckande konsekvensanalys över avskogningsförordningen som sträcker sig utöver utredningsdirektiven och som i större utsträckning beaktar de strukturella och långsiktiga kostnaderna för företag att anpassa sig till de nya regelverken.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Simon Imner, näringspolitisk expert, simon.imner@tmf.se eller 08-762 72 08, samt Robin Ljungar, hållbarhetschef, robin.ljungar@tmf.se eller 08-762 72 43.

Erik Haara
Verkställande direktör
TMF Trä- och Möbelföretagen